Euroopan parlamentti
2024-2029

Ulkoasiainvaliokunta

2025/2250(INI)

16.2.2026

MIETINTÖLUONNOS

Albaniaa koskevasta komission vuoden 2025 kertomuksesta
(2025/2250(INI))

Ulkoasiainvaliokunta

Esittelijä: Andreas Schieder

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

PERUSTELUT 8

LIITE: ILMOITUS SAADUISTA TIEDOISTA.....9

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

Albaniaa koskevasta komission vuoden 2025 kertomuksesta
(2025/2250(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Albanian tasavallan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen[1],

– ottaa huomioon Albanian 24. huhtikuuta 2009 jättämän EU-jäsenyyshakemuksen,

– ottaa huomioon liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA III) perustamisesta 15. syyskuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1529[2],

– ottaa huomioon Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvutukivälineen perustamisesta 14. toukokuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1449[3],

– ottaa huomioon 5. helmikuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Liittymisprosessin tehostaminen – Uskottavat jäsenyysnäkymät Länsi-Balkanin maille” (COM(2020)0057),

– ottaa huomioon 8. marraskuuta 2023 annetun komission tiedonannon ”Länsi-Balkanin uusi kasvusuunnitelma” (COM(2023)0691),

– ottaa huomioon EU:n uudistus- ja kasvutukivälineen yhteydessä toimitetun Albanian uudistusohjelman, jonka komissio hyväksyi 23. lokakuuta 2024,

– ottaa huomioon 8. heinäkuuta 2025 annetun komission tiedonannon ”Oikeusvaltiokertomus 2025” (COM(2025)0900) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan, joka koskee oikeusvaltiotilannetta Albaniassa ”2025 Rule of Law Report – Country Chapter on the rule of law situation in Albania” (SWD(2025)0928),

– ottaa huomioon 4. marraskuuta 2025 annetun komission tiedonannon ”Vuoden 2025 tiedonanto EU:n laajentumispolitiikasta” (COM(2025)0690) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Albania 2025 Report” (SWD(2025)0750),

– ottaa huomioon 23. lokakuuta 2025 annetun Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR) vaalitarkkailuvaltuuskunnan loppuraportin Albanian 11. toukokuuta 2025 järjestetyistä parlamenttivaaleista,

[1] EUVL L 107, 28.4.2009, s. 166, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2009/332/oj.
[2] EUVL L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
[3] EUVL L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– ottaa huomioon 17. joulukuuta 2025 Brysselissä pidetyssä EU:n ja Länsi-Balkanin huippukokouksessa annetun julistuksen,

– ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Albaniasta,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A10-0000/2026),

A. ottaa huomioon, että EU:n laajentuminen on edelleen strateginen investointi rauhaan, turvallisuuteen ja vakauteen sekä demokraattiseen ja sosioekonomiseen kehitykseen kaikkialla Euroopan mantereella;

B. ottaa huomioon, että Albania on säilyttänyt selkeän strategisen suunnan kohti EU-jäsenyyttä ja osoittanut mukautuneensa täysin EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan (YUTP);

C. ottaa huomioon, että Albania on ollut EU:n ehdokasmaa vuodesta 2014, se aloitti liittymisneuvottelut heinäkuussa 2022, arviointiprosessi saatettiin sen osalta onnistuneesti päätökseen marraskuussa 2023 ja se aloitti neuvottelut kaikista temaattisista kokonaisuuksista 15. lokakuuta 2024 ja 17. marraskuuta 2025 välisenä aikana;

D. ottaa huomioon, että Albaniaa koskevassa komission vuoden 2025 kertomuksessa vahvistetaan, että maa edistyy edelleen useimmilla liittymisen osa-alueilla, mutta samalla painotetaan, että tarvitaan perusteellisempia, johdonmukaisempia ja pysyviä uudistuksia;

E. toteaa, että laajentumisprosessin uskottavuus riippuu pikemminkin tinkimättömästä ehdollisuudesta, ansioihin perustuvasta edistymisestä ja uudistusten tehokkaasta täytäntöönpanosta kuin siitä, että hyväksytään muodollisesti lainsäädäntöä;

F. katsoo, että Albanian liittymiskehityksen kannalta on edelleen olennaisen tärkeää vahvistaa demokraattisia instituutioita, oikeuslaitoksen riippumattomuutta, korruption vastaisia toimia, tiedotusvälineiden vapautta ja perusoikeuksia;

G. ottaa huomioon, että Etyjin/ODIHR:n suosituksia vaalien järjestämisen parantamisesta Albaniassa ei ole vielä pantu kaikilta osin täytäntöön;

1. on tyytyväinen, että Albania on huomattavan sitoutunut EU:hun yhdentymiseen, josta kaikki poliittiset puolueet ovat yksimielisiä ja jolle on maan väestön laaja tuki, ja antaa tunnustusta siitä, että Albania on reilun vuoden aikana aloittanut neuvottelut kaikista liittymisneuvottelujen temaattisista kokonaisuuksista;

2. pitää myönteisenä Albanian tavoitetta saattaa liittymisneuvottelut päätökseen vuoden 2027 loppuun mennessä ja viime vuosina saavutettua nopeaa edistymistä; korostaa tarvetta varmistaa, että lainsäädäntö pannaan kaikilta osin täytäntöön;

3. panee merkille, että komissio arvioi Albanian vaalijärjestelmän yleisesti ottaen riittäväksi kilpailuun perustuvien vaalien järjestämiseksi, mutta tuo jälleen esiin

huolensa epätasapuolisista toimintamahdollisuuksista, hallinnollisten resurssien väärinkäytöstä, äänten ostamista koskevista väitteistä ja äänestäjien painostamisesta; kehottaa siksi enemmistöä ja oppositiota jatkamaan rakentavasti ja osallistavasti kattavaa vaaliuudistusta tiiviissä yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan kanssa ja panemaan kaikilta osin täytäntöön jäljellä olevat Etyjin/ODIHR:n ja Venetsian komission suositukset hyvissä ajoin ennen tulevia vaalisyklejä;

4. on huolestunut poliittisen polarisoitumisen jatkumisesta ja vastakkainasettelusta poliittisessa keskustelussa, sillä ne heikentävät parlamentaarista valvontaa, kansalaisten luottamusta ja demokraattisten instituutioiden tehokasta toimintaa;

5. kehottaa vahvistamaan toimeenpanovallan käyttäjän parlamentaarista valvontaa, lisäämään lainsäädäntömenettelyjen avoimuutta ja varmistamaan, että kansalaisyhteiskunnan organisaatioita, työmarkkinaosapuolia ja riippumattomia instituutioita kuullaan tarkoituksenmukaisemmin;

Oikeusvaltio, oikeuslaitos ja korruption torjunta

6. on tyytyväinen, että oikeuslaitoksen uudistusprosessin toteuttaminen jatkuu, mukaan lukien tuomareiden ja syyttäjien taustaselvitykset, jotka ovat osaltaan parantaneet oikeuslaitoksen vastuuvelvollisuutta ja lahjomattomuutta; panee kuitenkin merkille oikeuslaitoksen tehokkuuteen, asioiden ruuhkautumiseen, oikeuskäytännön johdonmukaisuuteen ja asiattoman vaikuttamisen pyrkimyksiin liittyvät edelleen jatkuvat haasteet;

7. kehottaa vahvistamaan oikeuslaitoksen hallintoelimiä ja varmistamaan niiden riippumattomuuden, avoimuuden ja henkilöstön ammatilliset valmiudet sekä investoimaan jatkuvasti tuomioistuinten infrastruktuuriin ja digitalisaatioon;

8. painottaa, että korruptio on edelleen vakava ongelma ja huolimatta edistymisestä oikeudellisessa ja institutionaalisessa kehyksessä Albanian on edelleen lujitettava tutkinta- ja syytetoimissa sekä lopullisten tuomioiden langettamisessa saavuttamiaan tuloksia, erityisesti tapauksissa, joissa on kyse korkean tason korruptiosta;

9. korostaa, että korruptiota on torjuttava kaikilla tasoilla, jotta vahvistetaan kansalaisten luottamusta valtion instituutioihin ja taataan ennakoitavissa oleva liiketoimintaympäristö;

10. tähdentää, että on tärkeää torjua tehokkaasti järjestäytynyttä rikollisuutta, myös rahanpesua ja huumekauppaverkostoja, ja kehottaa tehostamaan yhteistyötä EU:n virastojen, kuten Europolin ja Eurojustin, kanssa;

Perusoikeudet ja tiedotusvälineiden vapaus

11. kehottaa toteuttamaan lisätoimia sananvapauden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden suojelemiseksi, mukaan lukien avoimuuden lisääminen median omistajien mahdollisista eturistiriidoista, toimet toimittajien suojelemiseksi poliittiselta ja taloudelliselta painostukselta sekä media-alan ammattilaisiin kohdistettujen uhkausten ja hyökkäysten tehokas tutkinta;

12. kannustaa Albaniaa vahvistamaan vähemmistöjen ja haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten romanien ja egyptiläisten, vammaisten henkilöiden, siirtotyöläisten ja hlbtiq+-henkilöiden, suojelun institutionaalista kehystä ja varmistamaan syrjinnän vastaisen lainsäädännön tehokkaan täytäntöönpanon; on huolissaan poliittisessa keskustelussa esiintyvästä sukupuolten tasa-arvon vastaisesta retoriikasta;

13. korostaa tarvetta parantaa oikeussuojan saatavuutta erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville ja syrjäytyneille ryhmille;

Julkishallinnon uudistus ja hallintotapa

14. panee merkille edistymisen julkishallinnon uudistamisessa, mukaan lukien strateginen suunnittelu ja koordinointi; painottaa kuitenkin, että lisätoimet ovat tarpeen, jotta varmistetaan ansioihin perustuva rekrytointi ja julkishallinnon epäpolitisointi;

15. peräänkuuluttaa toimintapoliittisen suunnittelun parantamista, näyttöön perustuvaa päätöksentekoa ja läpinäkyviä talousarviomenettelyjä, myös julkisen talouden parlamentaarisen valvonnan vahvistamista;

Sosioekonomiset uudistukset ja sosioekonominen toimintaympäristö

16. on tyytyväinen Albanian sitoutumiseen Länsi-Balkania koskevan EU:n kasvusuunnitelman täytäntöönpanoon; panee kuitenkin merkille, että edelleen on olemassa rakenteellisia puutteita, kuten varjotalous, tuottavuuden vähäinen kasvu ja haastava liiketoimintaympäristö; palauttaa mieliin, että on tärkeää parantaa Länsi-Balkanin maiden välistä liikenneinfrastruktuuria ja kehittää yhteyksiä EU:n jäsenvaltioihin;

17. korostaa, että on tärkeää investoida koulutukseen, osaamisen kehittämiseen ja innovointiin kestävän kasvun ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden tukemiseksi;

18. painottaa aidon työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun keskeistä merkitystä, jotta laajentuminen hyödyttää eri väestöryhmiä; pitää valitettavana, että kansallisen työneuvoston kokouksia järjestetään harvoin; kehottaa vahvistamaan kolmikantaneuvotteluprosessia ja ammattiliittojen asianmukaista edustusta; korostaa, että työmarkkinaosapuolten valmiuksien kehittämistä on tuettava edelleen;

19. panee huolestuneena merkille komission arvion, jonka mukaan ympäristön ja ilmastonmuutoksen alalla ei ole edistytty kuluneen vuoden aikana;

Ulkoasiat ja alueellinen yhteistyö

20. antaa tunnustusta Albanian mukautumisesta kaikilta osin EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, myös rajoittavien toimenpiteiden osalta, sen jatkuvasta osallistumisesta YTPP-operaatioihin ja sen rakentavasta roolista alueellisen vakauden edistämisessä;

21. korostaa hyvien naapuruussuhteiden ja alueellisen yhteistyön merkitystä laajentumisprosessin olennaisina osina ja suhtautuu myönteisesti Albanian aktiiviseen osallistumiseen alueellisiin aloitteisiin;

EU:n tuki

22. pitää myönteisenä EU:n Albanialle IPA III -välineestä sekä uudistus- ja kasvutukivälineestä antamaa taloudellista ja teknistä tukea ja korostaa, että tällaisen tuen on pysyttävä tiiviisti sidoksissa uudistusten konkreettiseen täytäntöönpanoon ja mitattavissa oleviin tuloksiin;

°

° °

23. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle, neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä Albanian tasavallan presidentille, hallitukselle ja parlamentille.

PERUSTELUT

Mietinnössä arvioidaan Albanian EU:hun liittymistä koskevaa edistymistä ja viimeaikaista kehitystä. Siinä ilmaistaan parlamentin näkemys komission vuoden 2025 laajentumiskertomuksesta.

Albania on ollut EU:n ehdokasmaa vuodesta 2014, ja se aloitti liittymisneuvottelut heinäkuussa 2022. Arviointiprosessi saatettiin sen osalta onnistuneesti päätökseen marraskuussa 2023, ja se aloitti neuvottelut kaikista temaattisista kokonaisuuksista ennätysajassa, vain reilun vuoden kuluessa, 15. lokakuuta 2024 ja 17. marraskuuta 2025 välisenä aikana.

Albanian on tänä ja ensi vuonna jatkettava samaan tahtiin saavuttaakseen tavoitteensa, jonka mukaan sen on oltava valmis EU:hun liittymiseen vuoden 2027 loppuun mennessä. Näin jäsenvaltiot voisivat ratifioida liittymissopimuksen, jotta Albania voisi liittyä EU:hun kuluvan vuosikymmenen loppuun mennessä. Prosessin seuraavassa vaiheessa on olennaisen tärkeää, että hyväksytyt uudistukset pannaan tehokkaasti täytäntöön.

Tässä mietinnössä arvioidaan Albanian edistymistä sen demokraattisten instituutioiden, tiedotusvälineiden vapauden, kansalaisyhteiskunnan osallistumisen, perusoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen, sosioekonomisten uudistusten, ympäristön, alueellisen yhteistyön ja ulkopolitiikan aloilla.

Edistymisestä huolimatta Albanialla on edelleen useita haasteita. Sen on muun muassa päästävä eroon sisäisestä poliittisesta polarisaatiosta, parannettava poliittista kulttuuriaan, vahvistettava oikeusvaltiota ja lujitettava korruption vastaisia uudistuksia.

Tämän vuoden mietinnössä keskitytään erityisesti sosioekonomisiin uudistuksiin ja korostetaan aidon työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun keskeistä merkitystä, jotta laajentuminen hyödyttää kaikkia väestöryhmiä.

LIITE: ILMOITUS SAADUISTA TIEDOISTA

Esittelijä ilmoittaa työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti sisällyttäneensä mietintöönsä aiheeseen liittyvistä asioista tietoja, jotka hän on saanut laatiessaan mietintöluonnosta seuraavilta pakollisesta avoimuusrekisteristä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen[1] soveltamisalaan kuuluvilta edunvalvojilta tai seuraavilta kolmansien maiden viranomaisten edustajilta, mukaan lukien niiden diplomaattiset edustustot ja suurlähetystöt:

1. Pakollisesta avoimuusrekisteristä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat edunvalvojat
2. Kolmansien maiden viranomaisten edustajat, mukaan lukien niiden diplomaattiset edustustot ja suurlähetystöt
Government of Republic of Albania
Members of Parliament of the Republic of Albania

Esittelijä on yksin vastuussa edellä olevan luettelon laatimisesta.

Kun luettelossa mainitaan luonnollisen henkilön nimi ja/tai tehtävänimike, esittelijä vakuuttaa antaneensa kyseiselle henkilölle Euroopan parlamentin tietosuojaselosteen numero 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), jossa määritetään henkilötietojen käsittelyyn sovellettavat ehdot ja siihen liittyvät oikeudet.

[1] Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission toimielinten välinen sopimus, tehty 20. toukokuuta 2021, pakollisesta avoimuusrekisteristä (EUVL L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).